

Redagavo: Angonita Rupšytė (1999.10.06)

Nutarimas paskelbtas: Žin., 1998, Nr.95-2641

Neoficialus nutarimo tekstas

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Nutarimas

Nr. 990, 99.09.13, Žin., 1999, Nr.78-2325 (99.09.17)

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 1998 M. SPALIO 27 D. NUTARIMO NR. 1277 "DĖL DARBO VIETŲ HIGIENINIO ĮVERTINIMO" DALINIO PAKEITIMO

*** Pabaiga ***

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ N U T A R I M A S

1998 m. spalio 27 d. Nr. 1277
Vilnius

DĖL DARBO VIETŲ HIGIENINIO ĮVERTINIMO

Siekdama gerinti darbų saugą, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

1. Patvirtinti Darbo vietų higieninio įvertinimo nuostatus (pridedama).

2. Nustatyti, kad:

2.1. visos įmonės, įstaigos ir organizacijos vadovaujasi Darbo vietų higieninio įvertinimo nuostatais organizuodamos darbo aplinkos tyrimus ir įvertinimą, įgyvendindamos darbo aplinkos gerinimo priemones, nustatydamos darbuotojams, dirbantiems darbo vietose, kuriose techninėmis priemonėmis neįmanoma pagerinti darbo aplinkos, priemokas už darbą esant nukrypimams nuo normalių jo sąlygų;

2.2. Valstybinė darbo inspekcija prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos kontroliuoja, kaip įmonės, įstaigos ir organizacijos organizuoja darbo vietų higieninį įvertinimą bei įgyvendina darbo sąlygų gerinimo priemones, ir apie tai kasmet informuoja Socialinės apsaugos ir darbo ministeriją ir Sveikatos apsaugos ministeriją;

2.3. laboratorijas, atliekančias darbo aplinkos tyrimus, akredituoja Nacionalinis akreditacijos biuras prie Valdymo reformų ir savivaldybių reikalų ministerijos.

3. Pavesti Sveikatos apsaugos ministerijai ir Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai iki 1998 m. gruodžio 30 d. patvirtinti Darbo aplinkos veiksnų matavimo bei jo rezultatų higieninio įvertinimo metodinius nurodymus.

4. Nustatyti, kad darbo vietų darbo aplinkos tyrimų, atliktų pagal Darbo vietų higieninio įvertinimo nuostatus, patvirtintus Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994 m. birželio 29 d. nutarimu Nr. 530 "Dėl darbo vietų higieninio įvertinimo" (Žin., 1994, Nr. 51-970; 1996, Nr. 44-1076), rezultatai galioja, iki bus įvertinti naujų darbo aplinkos tyrimų, atliktų šio nutarimo nustatyta tvarka, rezultatai, tačiau ne vėliau kaip iki 2000 m. gruodžio 31 dienos.

Punkto pakeitimai:

Nr. 990, 99.09.13, Žin., 1999, Nr.78-2325 (99.09.17)

5. Pripažinti netekusiais galios:

5.1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994 m. birželio 29 d. nutarimą Nr. 530 "Dėl darbo vietų higieninio įvertinimo" (Žin., 1994, Nr.51–970);

5.2. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1996 m. gegužės 8 d. nutarimą Nr. 540 “Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994 m. birželio 29 d. nutarimo Nr. 530 “Dėl darbo vietų higieninio įvertinimo” dalinio pakeitimo” (Žin., 1996, Nr.44–1076).

Ministras Pirmininkas

Gediminas Vagnorius

Sveikatos apsaugos ministras

Mindaugas Stankevičius

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos Vyriausybės
1998 m. spalio 27 d. nutarimu Nr. 1277

DARBO VIETŲ HIGIENINIO ĮVERTINIMO NUOSTATAI BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šie nuostatai reglamentuoja darbo vietų tyrimų organizavimą ir jų rezultatų higieninį įvertinimą, taip pat šių tyrimų ir higieninio įvertinimo rezultatų taikymą numatant priemones darbo sąlygoms gerinti.

2. Šiais nuostatais vadovaujasi visos įmonės, įstaigos ir organizacijos (toliau vadinama – įmonės), organizuodamos darbo aplinkos tyrimus ir jų rezultatų higieninį įvertinimą, pagal higieninio įvertinimo rezultatus įgyvendindamos priemones darbo sąlygoms gerinti, taip pat nustatydamos priemokas už darbą esant nukrypimams nuo normalių darbo sąlygų. Šiais nuostatais vadovaujasi laboratorijos, tikrinančios darbo aplinką, valstybinės visuomenės sveikatos priežiūros įstaigos, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos nustatyta tvarka atestuoti įmonių saugos darbe tarnybų, darbo medicinos tarnybų (medicinos punktų) specialistai, teritorinių visuomenės sveikatos centrų darbuotojai ar asmenys, Sveikatos apsaugos ministerijos nustatyta tvarka įgiję šios veiklos licenciją, įvertindami darbo aplinkos laboratorinių tyrimų rezultatus.

Šie nuostatai netaikomi darbo aplinkos veiksmų vertinimui esant ekstremaliai situacijai.

3. Šiuose nuostatuose vartojamos sąvokos:

darbo vietų higieninis įvertinimas – darbuotojo (darbuotojų) darbo aplinkoje esančių veiksmų dydžių matavimų rezultatų įvertinimas jų kenksmingumo darbuotojo (darbuotojų) sveikatai požiūriu;

darbo patalpa – įmonės (darbovietės) statinys ar statinio dalis (cechas, biuras, skyrius ir panašiai), kur įrengtos darbo vietos ir kur darbuotojai nuolat (pamainomis) arba epizodiškai dirba;

darbo vieta – vieta, kurioje darbuotojas (darbuotojai) dirba ar privalo dirbti darbo sutartimi suldytą darbą;

vienatipės (vienodos) darbo vietos – vietos, kuriose atliekami tokie patys darbai ir darbo sąlygos yra tokios pat;

darbo aplinka – darbuotoją tiesiogiai supanti erdvės dalis, kurioje jį gali veikti veiksniai (fizikiniai, cheminiai, biologiniai, psichofiziologiniai), kenksmingi, labai kenksmingi ar pavojingi jo sveikatai;

fizikinis veiksnys – veiksnys, kurio pagrindą sudaro fizikiniai substancijų kitimai aplinkoje, turintys įtakos darbuotojo sveikatai;

cheminis veiksnys – veiksnys, kurio pagrindą sudaro dujų, garų, aerozolių ar dulkių pavidalo medžiagos, turinčios įtakos darbuotojo sveikatai;

biologinis veiksnys – veiksnys, kurio pagrindą sudaro gyvulinės ar augalinės kilmės medžiagos, mikroorganizmai ir jų veiklos produktai, turintys įtakos darbuotojo sveikatai;

psichofiziologinis veiksnys – veiksnys, kurio pagrindą sudaro fizinio darbo, nervinės ir emocinės įtampos bei technologinio proceso elementai, turintys įtakos darbuotojo sveikatai;

didžiausia leidžiama cheminės ar biologinės kenksmingos medžiagos koncentracija darbo aplinkos ore – tokia kenksmingos medžiagos koncentracija, kurios sąlygomis dirbant įstatymų numatytą laiką (bet ne ilgiau kaip 40 valandų per savaitę), per visą profesinį darbo stažą ta medžiaga darbuotojui negali sukelti profesinei ligai būdingų sveikatos sutrikimų ar kitaip pakenkti jo ir jo palikuonių sveikatai;

darbo aplinkos tyrimai – darbo aplinkoje (darbo vietoje) esančių fizikinių, cheminių, biologinių ir psichofiziologinių veiksnių dydžių matavimai, kuriuos atlieka nustatytą tvarka akredituotos (atestuotos) tyrimų laboratorijos.

Sąvokos “normalios darbo sąlygos”, “kenksmingos darbo sąlygos”, “labai kenksmingos darbo sąlygos” apibrėžtos Lietuvos Respublikos saugos darbe įstatyme. Jeigu reikia nustatyti priemokas už darbą kenksmingomis ir labai kenksmingomis sąlygomis (atlikus darbo vietų higieninį įvertinimą):

normalios darbo sąlygos – kai atliekant darbo vietų higieninį įvertinimą nustatytas darbo aplinkos veiksnių suminis rodiklis per darbo dieną (pamainą) – ne daugiau kaip 1 balas;

***kenksmingos darbo sąlygos* – kai atliekant darbo vietų higieninį įvertinimą nustatytas darbo aplinkos veiksnių suminis rodiklis per darbo dieną (pamainą) – daugiau kaip 1 balas, bet ne daugiau kaip 4 balai;**

labai kenksmingos darbo sąlygos – kai atliekant darbo vietų higieninį įvertinimą nustatytas darbo aplinkos veiksnių suminis rodiklis per darbo dieną (pamainą) – daugiau kaip 4 balai;

darbo aplinkos veiksnių suminis rodiklis – visų tirtų veiksnių faktinio kenksmingumo balų suma.

Punkto pakeitimai:

Nr. 990, 99.09.13, Žin., 1999, Nr.78-2325 (99.09.17)

4. Naujose ar rekonstruotose įmonėse (jų padaliniuose), kai pakeičiama technologija, pradedami gaminti kitokie gaminiai, darbo vietų higieninis įvertinimas turi būti atliktas ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo naujos gamybos pradžios.

Punkto pakeitimai:

Nr. 990, 99.09.13, Žin., 1999, Nr.78-2325 (99.09.17)

5. Įmonėse, kuriose technologinis darbo procesas nesikeičia, darbo vietų higieninis įvertinimas atliekamas kas 5 metai, tačiau jeigu dirbama su I ar II kenksmingumo klasės medžiagomis, kai per metus fiksuojami jų didžiausios leidžiamos koncentracijos viršijimai, darbo vietų higieninis įvertinimas atliekamas kasmet.

Punkto pakeitimai:

Nr. 990, 99.09.13, Žin., 1999, Nr.78-2325 (99.09.17)

DARBO APLINKOS TYRIMŲ ORGANIZAVIMAS

6. Teisę atlikti darbo aplinkos tyrimus darbo vietose, vadovaudamasi Sveikatos apsaugos ministerijos ir Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos patvirtintais Darbo aplinkos veiksnių matavimo bei jo rezultatų higieninio įvertinimo metodiniais nurodymais, turi nustatytą tvarka šiai veiklai akredituotos laboratorijos (įstaigos). Reikalavimus įstaigoms, atliekančioms darbo aplinkos tyrimus, nustato Nacionalinis akreditacijos biuras prie Valdymo reformų ir savivaldybių reikalų ministerijos.

Iki šios įstaigos bus akredituotos, darbo aplinkos tyrimus gali atlikti Akreditavimo tarnybos prie Sveikatos apsaugos ministerijos atestuotos laboratorijos (įstaigos).

Akredituotos laboratorijos šiuose nuostatuose toliau vadinamos tyrimų vykdytoju.

7. Konkretus įmonės darbo vietas, kuriose atliekami darbo aplinkos tyrimai ir darbo vietų higieninis įvertinimas, nustato darbdavys (tyrimų užsakovas), atsižvelgdamas į darbo vietose naudojamas chemines ar biologines medžiagas, darbo, technologinį procesą ir kitus rizikos veiksnius, galinčius pakenkti darbuotojų sveikatai ir saugai darbe. Šiam darbui atlikti

darbdavys gali pasitelkti Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos nustatyta tvarka atestuotus įmonės saugos darbe tarnybos ar medicinos punkto specialistus.

Jeigu įmonėje šių tarnybų nėra, darbdavys darbo vietoms parinkti gali pasikviesti teritorinių visuomenės sveikatos priežiūros įstaigų specialistus, valstybinės darbo inspekcijos atstovus arba kitus šiai veiklai atestuotus specialistus. Prieš parenkant darbo vietas, kuriose gali būti atliekami tyrimai, rekomenduojama atlikti kontrolinius kenksmingų darbo aplinkos veiksnių matavimus.

8. Darbo vietų, kuriose numatoma atlikti darbo aplinkos veiksnių tyrimus ir higieninį įvertinimą, sąrašą, darbų nuoseklumą bei mastą tvirtina tyrimų užsakovas, suderinęs tai su įmonėje veikiančiomis profesinėmis sąjungomis (jeigu jų nėra, – su darbuotojų įgaliotais atstovais). Šis sąrašas – tyrimų vykdytojo ir tyrimų užsakovo sutarties neatskiriama dalis.

Apie darbo vietas, kuriose numatoma atlikti darbo aplinkos veiksnių tyrimus ir higieninį įvertinimą, ir darbų atlikimo grafiką darbdavys viešai paskelbia darbuotojams. Darbo aplinkos veiksnių tyrimus gali stebėti įmonės profesinių sąjungų atstovai (jeigu profesinių sąjungų nėra, – darbuotojų įgalioti atstovai).

9. Tyrimų vykdytojas ir tyrimų užsakovas pasirašo tyrimų atlikimo sutartį (joje nustatomas tyrimų mastas), sudaro tyrimų atlikimo grafiką, numato kitas sąlygas (tyrimo rezultatų pateikimo būdus, užmokestį už darbus ir kitas).

10. Tyrimų vykdytojas atlieka darbo aplinkos tyrimus sutartyje nurodytose darbo vietose. Išvadas apie tyrimų rezultatus darbdavys pateikia įmonėje veikiančioms profesinėms sąjungoms.

Vykdamas parengiamuosius darbus, apskaitomos darbo vietos, kuriose numatyta atlikti darbo aplinkos tyrimus (atskirai nuolatinės, nenuolatinės ir vienatipės), taip pat parengiami darbo vietų chronometriniai duomenys. Parengiamuosius darbus vykdo tyrimų užsakovas arba pagal sutartį tyrimų vykdytojas.

Darbo vietų aplinka tirinama, kai darbuotojai dirba įprastiniu režimu, veikia visa technologinė įranga pagal technologinio proceso reikalavimus.

11. Darbo aplinkos tyrimų darbo vietose rezultatai įforminami Sveikatos apsaugos ministerijos nustatytos formos protokolu. Tyrimų vykdytojas ir tyrimų užsakovas pasirašo atliktų darbų priėmimo aktą.

DARBO VIETŲ HIGIENINIS ĮVERTINIMAS

12. Darbo vietų darbo aplinkos tyrimų rezultatus, vadovaudamiesi Sveikatos apsaugos ministerijos bei Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos patvirtintais Darbo aplinkos veiksnių matavimo bei jo rezultatų higieninio įvertinimo metodiniais nurodymais, įvertina įmonių saugos darbe tarnybų, medicinos punktų specialistai. Darbo vietų darbo aplinkos tyrimų rezultatus taip pat gali įvertinti teritorinių visuomenės sveikatos centrų darbuotojai ar asmenys, Sveikatos apsaugos ministerijos nustatyta tvarka įgiję šios veiklos licenciją. Darbdavys kartu su saugos darbe komitetu sprendžia, kam pavesti atlikti tyrimų rezultatų higieninį įvertinimą.

Punkto pakeitimai:

Nr. 990, 99.09.13, Žin., 1999, Nr.78-2325 (99.09.17)

13. Jeigu darbo vietų darbo aplinkos tyrimų higieninis įvertinimas pavedamas atlikti ne įmonės saugos darbe tarnybų ar medicinos punktų specialistams, darbdavys (užsakovas) ir vykdytojas pasirašo darbų atlikimo sutartį, kurioje užsakovas įsipareigoja pateikti darbo vietų tyrimų rezultatus, o vykdytojas – užpildyti Sveikatos apsaugos ministerijos nustatytos formos darbo vietų higieninio įvertinimo korteles. Sutartyje numatomas užmokestis už atliktus darbus.

14. Įmonių saugos darbe tarnybų ar medicinos punktų specialistai ar kiti darbo vietų higieninio įvertinimo vykdytojai, vertindami darbo vietų darbo aplinkos tyrimų rezultatus:

14.1. vadovaujasi darbo higienos normomis ir higienine kenksmingų darbo aplinkos veiksmų klasifikacija, pagrįsta darbo aplinkos veiksmų faktinio įvertinimo balų sistema;

14.2. norėdami įvertinti vienos krypties veikimo chemines medžiagas, sumuoja visų ištirtų cheminių medžiagų koncentracijų dydžių su jų didžiausia leidžiama koncentracija santykius;

14.3. pagal tyrimų rezultatus užpildo darbo vietų higieninio įvertinimo kortelę, kurioje nurodomas darbo vietos numeris, kenksmingų darbo aplinkos veiksmų faktiniai dydžiai, pagal higienos normas leidžiami dydžiai, santykinis kenksmingų veiksmų veikimo laikas per pamainą, kenksmingumas balais, suminis balų dydis. Kenksmingas sąlygas atitinkantys rodiklių dydžiai pagal higieninės kenksmingų darbo aplinkos veiksmų klasifikacijos lentelę vertinami 1 balu, labai kenksmingas – 2 balais.

15. Darbdavys, remdamasis darbo vietų higieninio įvertinimo išvadomis, parengia darbo aplinkos gerinimo priemones toms darbo vietoms, kuriose nustatytos kenksmingos ar labai kenksmingos darbo sąlygos.

Kol darbo sąlygos neatitinka normalioms darbo sąlygoms keliamų reikalavimų, darbuotojams, dirbantiems kenksmingomis ir labai kenksmingomis darbo sąlygomis, išduodamos asmeninės apsaugos priemonės, nustatomas sutrumpintas darbo laikas, papildomos ir specialios pertraukos darbo metu, taip pat priemokos už darbą kenksmingomis ir labai kenksmingomis sąlygomis Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka.

16. Darbo vietų higieninio įvertinimo rezultatus darbdavys ne vėliau kaip per 10 dienų po šio įvertinimo atlikimo viešai paskelbia darbuotojams.

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

17. Atlikus darbo vietų higieninį įvertinimą, apie darbo vietų, kuriose darbo aplinka kenksminga ar labai kenksminga, taip pat tokiomis sąlygomis dirbančiųjų skaičių vykdytojas per 10 dienų informuoja Valstybinę darbo inspekciją prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos.

Jeigu darbo aplinkos tyrimų rezultatus įvertina įmonės saugos darbe ar darbo medicinos tarnybų specialistai, apie darbo vietų higieninį įvertinimą, darbo vietų, kuriose nustatytos kenksmingos ar labai kenksmingos darbo sąlygos, skaičių, taip pat tokiomis sąlygomis dirbančiųjų skaičių Valstybinei darbo inspekcijai prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos praneša darbdavys.

18. Darbdavys (užsakovas), nesutikęs su vykdytojo atliktų darbo aplinkos tyrimų rezultatais ir (ar) darbo vietų higieninio įvertinimo išvadomis, ne vėliau kaip per 15 dienų nuo oficialaus atliktų darbų ataskaitos pateikimo raštiškai praneša apie tai vykdytojui.

19. Darbo aplinkos tyrimų ir (ar) darbo vietų higieninio įvertinimo vykdytojas, gavęs užsakovo pareiškimą, ne vėliau kaip per 10 dienų pateikia užsakovui atsakymą.

20. Kartotiniai darbai, kuriuos prireikia atlikti dėl vykdytojo kaltės, atliekami vykdytojo lėšomis, kitais atvejais už kartotinius tyrimus ir jų higieninį įvertinimą sumoka tyrimų užsakovas.

21. Užsakovo ir darbo aplinkos tyrimų ir (ar) darbo vietų higieninio įvertinimo vykdytojo ginčai sprendžiami įstatymų nustatyta tvarka.

22. Valstybinė darbo inspekcija prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos valstybinės darbo inspekcijos įstatymu, gali pareikalauti, kad darbdavys parengtų priemones darbo aplinkai gerinti darbo vietose.

Punkto pakeitimai:

Nr. 990, 99.09.13, Žin., 1999, Nr.78-2325 (99.09.17)